

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

декан факультету міжнародних відносин

Віталій Третько
25 лютого 2021 р.

ПРОГРАМА

атестаційного іспиту

**для спеціальності 052 Політологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки**

**освітньо-професійної програми «Політологія» першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти**

Програму складено на основі освітньо-професійної програми зі спеціальності 052 Політологія.

Програма складена

[Signature]
Підпис автора

канд. політ.н., доц. О.О. Заславська
Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

[Signature]
Підпис автора

к. пед. н., доц. С.М.Козаченко
Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

[Signature]
Підпис автора

д. психол.н., доц. О.А.Посвістак
Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

[Signature]
Підпис автора

к. філос. н., доц. Я.В. Ювсечко
Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

Схвалена на засіданні кафедри міжнародної комунікації та політології

Протокол від 10 лютого 2021 р. № 1

В.о. зав. кафедри

[Signature]
Підпис

О.А. Посвістак
Ініціали, прізвище

Програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин

Голова вченої ради факультету

[Signature]
Підпис

В.В. Третько
Ініціали, прізвище

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестаційний іспит має на меті встановлення відповідності результатів навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» та освітньо-професійної програми «Політологія», для присвоєння відповідної освітньої кваліфікації згідно з визначеними критеріями оцінювання.

Атестаційний іспит за освітньо-професійною програмою «Політологія» у Хмельницькому національному університеті є формою підсумкової атестації та включає оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін «Загальна теорія політики», «Теорія політичних систем», «Державне управління та місцеве самоврядування», «Політичний менеджмент і маркетинг», «Політична культура».

Для проведення атестаційного іспиту скликається Екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти за освітнім рівнем «Бакалавр» у складі голови та членів комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора. До складання атестаційного іспиту допускаються здобувачі вищої освіти денної (4 курсу) та заочної (5 курсу) форм навчання, які успішно виконали у повному обсязі освітню програму та індивідуальний навчальний план. Результат складання атестаційного іспиту заноситься до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти та в екзаменаційну відомість з підписами всіх членів Екзаменаційної комісії і оголошуються у той же день після оформлення відповідних документів та протоколів засідання Екзаменаційної комісії. Повторне складання атестаційного іспиту з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Процедура складання атестаційного іспиту регламентується Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті, затвердженим Вченою радою ХНУ (Протокол №7 від 31.01.2020), Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті (Протокол №3 від 31.10.2019) та Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницькому національному університеті, затвердженим Вченою радою ХНУ (Протокол №3 від 31.10.2019).

2. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Програма атестаційного іспиту містить базові питання обов'язкових навчальних дисциплін, що формують нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти першого освітнього рівня за освітньою програмою «Політологія». Атестаційний іспит має на меті встановлення відповідності результатів навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з навчальних дисциплін «Загальна теорія політики», «Теорія політичних систем», «Державне управління та місцеве самоврядування», «Політичний менеджмент і маркетинг», «Політична культура».

2.1. «Загальна теорія політики»

Студент повинен: володіти вмінням самостійно мислити і аналізувати зміст і значення основних суспільно-політичних процесів в світі; розуміти сутність політичного життя, політичних відносин і процесів; усвідомлювати роль і значення держави, політичних партій і громадських організацій в суспільно-політичному розвитку; розуміти сенс і основні напрямки розвитку світового політичного процесу, геополітичну ситуацію, місце, роль і статус України у сучасному світі; застосовувати політичні знання у професійній і громадській діяльності; свідомо брати участь у політичному житті; активно впливати на політичні процеси.

2.2. «Теорія політичних систем»

Студент повинен: виокремлювати динамічну характеристику політичної системи через аналіз політичного процесу та політичної діяльності; оцінювати роль держави як основного елемента політичної системи; визначати місце та роль політичних партій у

політичній системі суспільства; володіти вмінням самостійно мислити і аналізувати функціонування та розвиток політичної системи суспільства в залежності від стану її політичної культури, характеру й якості політичних цінностей і домінуючих політичних орієнтацій; використовувати системний підхід щодо аналізу політичної сфери життя суспільства; використовувати набуті знання у професійній і громадській діяльності.

2.3. «Державне управління та місцеве самоврядування»

Студент повинен: усвідомлювати роль державного управління та місцевого самоврядування у реалізації цілей, завдань і функцій держави на основі базових принципів та управлінських технологій; визначати управління як головну функцію держави та цілісну систему; аналізувати, прогнозувати та планувати напрями діяльності органів державної влади; давати оцінку комплексу проблем державного управління та місцевого самоврядування, базуючись на здобутій системі знань; орієнтуватися в сучасних тенденціях еволюції державного управління; аналізувати впливи політичних ідеологій, політичних режимів на здійснення державного управління та місцевого самоврядування; розуміти систему органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні; розуміти ключові принципи функціонування влади та публічної політики; бути здатним виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному та національному рівнях; реалізовувати управлінську діяльність та виконувати професійні функції, що сприяють розв'язанню державних та місцевих суспільно-політичних проблем; аналізувати публічну політику на місцевому та національному рівнях.

2.4. «Політичний менеджмент і маркетинг»

Студент повинен: володіти базовим категорійно-понятійним апаратом, розуміти основні теоретичні засади політичного менеджменту та маркетингу; аналізувати теоретичні й практичні аспекти організації та проведення політичної кампанії; проводити дослідження політичного ринку та розробляти стратегії виборчих кампаній; застосовувати технології політичного рекламування та побудови іміджу суб'єктів політики.

2.5. «Політична культура»

Студент повинен: вільно оперувати політологічними категоріями; володіти вмінням самостійно мислити і аналізувати функціонування та розвиток політичної системи суспільства в залежності від стану її політичної культури, характеру й якості політичних цінностей і домінуючих політичних орієнтацій; розуміти сутність політичної культури, її аспекти й основні структурні компоненти; орієнтуватися в основних світових і вітчизняних концепціях політичної культури, що склалися в політичній науці; усвідомлювати обумовленість політичної культури історичними, національними, соціально-економічними чинниками; розуміти всебічний вплив культури на суспільно-політичні явища і процеси та здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян; критично аналізувати історичні та сучасні соціально-політичні, культурні, економічні події та явища в контексті сучасної мультикультурності із застосуванням принципів толерантності та гуманності; використовувати методику аналізу політичних культур для вивчення політичної культури України та країн світу; застосовувати набуті знання та вміння у професійній діяльності.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Атестаційний іспит складається з двох частин: тестової та письмової.

3.1. Тестова частина атестаційного іспиту

Тестова частина атестаційного іспиту проводиться з дисциплін «Загальна теорія політики», «Теорія політичних систем», «Державне управління та місцеве самоврядування», «Політичний менеджмент і маркетинг», «Політична культура» у модульному середовищі для навчання ХНУ на базі системи Moodle. Білет містить 50 тестових завдань закритого типу

одиночного вибору, відібраних автоматично у випадковому порядку, які згруповані у 5 блоків (по 10 тестових питань із кожної навчальної дисципліни, що виносяться на атестаційний іспит). Здобувачам вищої освіти пропонується дати відповідь на питання, обравши із запропонованих варіантів один вірний. Час виконання тестових завдань – 2 години.

3.2. Письмова частина атестаційного іспиту

Письмова частина атестаційного іспиту проводиться у формі письмової відповіді студента на завдання, що обирається автоматично у випадковому порядку. Завдання передбачає перевірку теоретичних знань здобувачів вищої освіти та спрямоване на виявлення вміння застосовувати набуті знання для розв'язування практичних проблем у професійній сфері. Час виконання письмової частини – 1 година.

Питання для підготовки до атестаційного іспиту з навчальної дисципліни

«Загальна теорія політики»

1. Політика як суспільне явище. Суб'єкти і об'єкти політики. Структура та функції політики.
2. Основні етапи розвитку політичних знань: особливості та характерні риси.
3. Політичний процес: поняття, структура та особливості.
4. Сутність політичної влади, її функції. Основні принципи політичної влади.
5. Поняття та структура політичної влади.
6. Сучасні концепції політичної влади.
7. Класифікація ресурсів політичної влади.
8. Легальність і легітимність політичної влади. Підстави легітимності.
9. Вищі органи сучасної держави і поділ державної влади.
10. Держава як політичний інститут. Структура держави.
11. Теорії виникнення (походження) держави.
12. Форми державного правління, їх особливості в сучасному світі.
13. Форми державного устрою. Державний устрій України.
14. Громадянське суспільство та його взаємодія з політичною системою.
15. Основні ознаки, функції та атрибути громадянського суспільства.
16. Партії в політичній системі: поняття, ознаки, функції.
17. Типологія політичних партій.
18. Сутність і основні типи партійних систем.
19. Поняття груп інтересів. Зв'язок груп інтересів з політичними партіями та органами державної влади.
20. Основні підходи до типологізації груп інтересів.
21. Групи інтересів та групи тиску: співвідношення понять.
22. Групи тиску та лобі в структурі політичної системи суспільства. Поняття і основні форми лобізму.
23. Засоби масової інформації, їх роль в політичній системі суспільства.
24. Політичний режим, його сутність і типологія.
25. Тоталітарний політичний режим: поняття і ознаки. Історичні різновиди тоталітаризму.
26. Авторитаризм як форма недемократичного політичного режиму. Основні форми авторитарного політичного режиму.
27. Демократичний політичний режим: поняття і ознаки. Сучасні концепції демократії.
28. Авторитарно-демократичний політичний режим і його особливості.
29. Парламентаризм у контексті демократичної політичної системи.
30. Сучасні концепції елітизму.
31. Політична еліта та її місце в системі владування.
32. Сучасні концепції лідерства.
33. Політико-психологічні аспекти політичного лідерства.
34. Складові іміджу політичного лідера.

35. Поняття, структура і функції політичної культури.
36. Стереотипи, міфи і символи як елементи політичної культури.
37. Мова як символ політичної культури.
38. Поняття політичної ідеології. Основні ідеології сучасності.
39. Політична свідомість та її місце в політичній системі суспільства.
40. Теоретичні аспекти визначення та розуміння політичної ідеології.
41. Класифікація типів політичної участі. Електоральна поведінка. Абсентеїзм: зміст і причини виникнення.
42. Типологія політичної культури. Поняття політичної субкультури.
43. Політична соціалізація: сутність, основні етапи.
44. Сутність виборів та їх місце у формуванні та функціонуванні демократичної держави.
45. Поняття, види та функції виборів.
46. Принципи виборчого права та демократичної організації виборів.
47. Виборчий процес, його основні стадії.
48. Основні різновиди пропорційних виборчих систем. Переваги і недоліки пропорційних виборчих систем.
49. Основні різновиди мажоритарних виборчих систем. Переваги і недоліки мажоритарних виборчих систем.
50. Сутність та структуру політичного процесу. Об'єкти та суб'єкти політичного процесу.
51. Типологія політичних конфліктів.
52. Фази розвитку внутрішньополітичних і зовнішньополітичних конфліктів.
53. Міжнародні конфлікти, причини їх виникнення та фази розвитку.
54. Управління політичними конфліктами.
55. Основні методи врегулювання конфліктів.
56. Світова політика: поняття, зміст, цілі.
57. Система міжнародних політичних відносин.
58. Глобальні проблеми сучасності та політичні шляхи їх вирішення.
59. Міжнародний тероризм в інформаційно-комунікативному просторі світової політики.
60. Сучасна дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин.
61. Роль сили в міжнародних відносинах.
62. Співробітництво у міжнародних відносинах.
63. Глобалізаційні процеси в сучасному світі.
64. Позитивні та негативні наслідки глобалізації
65. Національні інтереси: поняття, структура, роль у міжнародних відносинах.

**Питання для підготовки до атестаційного іспиту з навчальної дисципліни
«Теорія політичних систем»**

1. Системна модель політичної системи Д. Істона.
2. Структурно-функціональна модель політичної системи Г. Алмонда.
3. Інформаційно-кібернетична модель політичної системи К. Дойча.
4. Поняття політичної системи, її структура.
5. Функції політичної системи та закономірності її розвитку.
6. Основні елементи (підсистеми) політичної системи та їх характеристики.
7. Структура інституційної підсистеми політичної системи суспільства.
8. Комунікативна підсистеми політичної системи суспільства.
9. Політичні відносини як комунікативна підсистема політичної системи суспільства.
10. Політична комунікація: поняття, сутність, функції.
11. Інституційна складова політичної комунікації.
12. Засоби масової інформації як канал політичної комунікації.
13. Нормативна підсистема політичної системи суспільства та її особливості.
14. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності.
15. Функціональна підсистема політичної системи суспільства та її особливості.

16. Сутність і зміст політичного процесу.
17. Форми перебігу і стадії політичного процесу.
18. Технологія прийняття політичних рішень.
19. Культурна підсистема політичної системи суспільства та її особливості.
20. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства.
21. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах.
22. Символічний аспект політики.
23. Особа як суб'єкт політики. Політична поведінка і участь в політиці. Основні форми політичної участі.
24. Основні підходи до типологізації політичних систем.
25. Основні ознаки командної політичної системи.
26. Основні ознаки змагальної політичної системи.
27. Основні ознаки соціопримирливої політичної системи.
28. Критерії ефективності політичної системи.
29. Умови та фактори політичної стабільності.
30. Політична система сучасної України. Проблема становлення та розвитку.

**Питання для підготовки до атестаційного іспиту з навчальної дисципліни
«Державне управління та місцеве самоврядування»**

1. Управління як суспільне явище, еволюція його змісту.
2. Сутність, зміст та специфіка державного управління.
3. Основні теорії управління: класична, людських відносин, мотивації, бюрократизації, загальна теорія систем.
4. Школи управління: американська, європейська, японська та ін.
5. Конституційні засади виконавчої влади та державного управління в Україні.
6. Сутність та об'єктивні умови й фактори, що детермінують зміст державного управління.
7. Система органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.
8. Основні складові державного апарату, види органів, що входять в його систему, та їх компетенція.
9. Центральні органи виконавчої влади: права, компетенція, функції.
10. Територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції.
11. Місцеві державні адміністрації та їх місце в системі державного управління.
12. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні.
13. Сучасні принципи державного управління, джерела їх виникнення та формування.
14. Зміст принципів державного управління.
15. Риси та складові елементи системи державного управління (діяльність, відносини, взаємозв'язок, вплив, ціль, суб'єкт, об'єкт, інформація).
16. Загальні риси управлінської діяльності.
17. Стадії управлінської діяльності та управлінські технології: поняття та види.
18. Функції, форми та процедури державного управління.
19. Методи управлінської діяльності.
20. Поняття та сутність цілей державного управління.
21. Поняття основних завдань та види функцій державного управління, їх класифікація.
22. Організаційно-правові аспекти регіонального управління.
23. Функціональна структура державного управління: сутність та умови її побудови.
24. Роль та місце регіонального управління в загальній системі державного управління.
25. Адміністративна реформа в Україні, проблеми і перспективи реформування системи територіальної організації влади та територіального управління в Україні.
26. Сутнісні характеристики (риса) організаційної структури державного управління.
27. Основи побудови організаційної структури державного управління.

28. Поняття організаційної структури органу державної виконавчої влади.
29. Взаємодія центральних, регіональних та місцевих органів державної влади і самоврядування.
30. Організаційно-правова (нормативна) форма реалізації державної влади.
31. Розмежування функцій і повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.
32. Поняття та суть управлінського рішення.
33. Місце нормативно-правових актів у системі управлінських рішень.
34. Зміст процесу підготовки та прийняття управлінського рішення та її етапи.
35. Основні етапи та механізми процесу організації виконання управлінського рішення.
36. Види забезпечення діяльності виконавців управлінського рішення.
37. Технологія процедури прийняття рішення (надання рішенню юридичної сили).
38. Поняття, зміст і призначення контролю та обліку в державному управлінні.
39. Система контролю в органах виконавчої влади, її організаційне, методичне та правове забезпечення.
40. Методи та форми контролю в органах виконавчої влади.
41. Зміст і роль інформації в управлінській діяльності.
42. Обсяг та характер відомостей, що підлягають оприлюдненню, і його порядок.
43. Громадянин у державному управлінні, його права та обов'язки.
44. Поняття та зміст звернення громадян та вимоги, що ставляться до них.
45. Права громадян та обов'язки органів державного управління та їх посадових осіб щодо розгляду звернень громадян.
46. Зовнішня ефективність державного управління.
47. Внутрішня ефективність державного управління.
48. Механізми підвищення ефективності державного управління.
49. Основні напрямки державної регіональної політики.
50. Поняття та предмет місцевого самоврядування.
51. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні.
52. Зміст місцевого самоврядування як самостійної форми здійснення народом влади на місцях.
53. Підзвітність та підконтрольність органів місцевого самоврядування.
54. Система правових норм, що регулює здійснення місцевого самоврядування.
55. Форми прямого волевиявлення, завдяки яким населення безпосередньо здійснює місцеве самоврядування.
56. Сутність місцевого самоврядування як однієї із засад конституційного устрою держави.
57. Конституція України про місцеве самоврядування як один з елементів конституційного устрою.
58. Організаційна відокремленість місцевого самоврядування та його органів від органів державної виконавчої влади.
59. Зміст основних функцій місцевого самоврядування: управління комунальним майном, затвердження і контроль за виконанням програм соціально-економічного та культурного розвитку, бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць.
60. Зміст основних функцій місцевого самоврядування: встановлення місцевих податків і зборів; утворення, реорганізація та ліквідація комунальних підприємств, організацій і установ, контроль за їх діяльністю, забезпечення проведення і реалізації результатів місцевих референдумів.
61. Зміст основних функцій місцевого самоврядування: соціально-економічне програмування, вирішення питань щодо володіння і відчуження комунального майна, обговорення і затвердження бюджету місцевого самоврядування.

62. Врахування загальнодержавних інтересів, потреб розвитку відповідної території, соціальних і політичних запитів населення при реалізації функцій органами місцевого самоврядування.

**Питання для підготовки до атестаційного іспиту з навчальної дисципліни
«Політичний менеджмент і маркетинг»**

1. Сутність політичного менеджменту та його місце в системі державного управління.
2. Поняття політичного маркетингу. Чинники появи політичного маркетингу.
3. Еволюція наукових поглядів на політичний маркетинг.
4. Концепція наукового менеджменту Фредеріка Тейлора.
5. Принципи адміністративного управління Анрі Файоля.
6. Теорія «людських відносин» Елтона Мейо.
7. Теорія «збагачення праці» Фредеріка Герцберга.
8. Теорія стилів керівництва Дугласа МакГрегора (теорія мотивації «Х» та «У»).
9. Політична кампанія як вид управлінських відносин. Зовнішнє середовище політичної кампанії.
10. Суб'єкт та об'єкт управління в політичній кампанії. Політичний менеджер.
11. Проект політичної кампанії. Планування політичної кампанії.
12. Стратегія політичної кампанії. Тактичний блок проекту політичної кампанії.
13. Електоральний (виборчий) менеджмент.
14. Виборча команда та виборчий штаб. Структура виборчого штабу.
15. Порівняльний аналіз конкуруючих маркетингових підходів: маркетингу транзакцій та маркетингу відносин.
16. Особливості політичного маркетинг-менеджменту. Концепція маркетинг-мікс (4Р).
17. Політичний ринок: поняття, структура і функції. Проблеми сегментування політичного ринку.
18. Основні психографічні інструменти дослідження життєвого стилю споживача.
19. Моделі психографічного сегментування AIO (Actions, Interests, Opinions) та LOV (List of Values).
20. Моделі психографічного сегментування VALS 1 та VALS 2.
21. Стратегії охоплення політичного ринку.
22. Бренд в політичному маркетингу.
23. Імідж в політичному маркетингу.
24. Електоральні дослідження громадської думки як складова електорального маркетингу.
25. Дослідження політичного ринку та вивчення громадської думки.
26. Екзит-пол (опитування «на виході») як різновид електоральних досліджень.
27. Маркетингові дослідження на ринку державної влади.
28. Суть й основні завдання PR-діяльності органів державної влади.
29. Маркетингові дослідження в сфері міжнародної політики.
30. Сутність і основні елементи SWOT аналізу. Роль SWOT-аналізу в діяльності політичних партій.
31. Базові складові політичного бренду.
32. Суть, основні завдання та типи політичних брендів.
33. Суть, основні завдання та типи позиціонування політичного бренду.
34. Слоган як елемент позиціонування політичного бренду.
35. Основні складові іміджу політичної партії.
36. Особливості конструювання іміджу політичного лідера. Основні стратегії формування іміджу політичного лідера.
37. Імідж і позиціонування органів державної влади.
38. Імідж і позиціонування держави на міжнародному політичному ринку.

39. Основні положення теорії «Agenda-setting» (теорії порядку денного). Основні типи порядку денного.
40. Праймінг як специфічна комунікативна стратегія.
41. Фреймінг інформаційного порядку денного.
42. Основні учасники процесу формування інформаційного порядку денного.
43. Вплив політичних партій, лідерів та органів державної на порядок денний.
44. Процес формування світового (глобального) порядку денного.
45. Політична реклама як ефективна комунікативна технологія впливу на електорат.
46. Основні різновиди політичної реклами.
47. Політична листівка та буклет як різновиди політичної реклами.
48. Білбордова політична реклама. Основні критерії «успішності» зовнішньої політичної реклами.
49. Групова та міжособистісна комунікація в електоральний період.
50. Комунікація з виборцями під час зустрічей і мітингів.
51. Схема побудови політичного виступу як основного інструменту комунікації з виборцями.
52. Особливості планування та проведення передвиборчого туру кандидата.
53. Міжособистісна комунікація у виборчій кампанії: кампанія «від дверей до дверей».

**Питання для підготовки до атестаційного іспиту з навчальної дисципліни
«Політична культура»**

1. Поняття та основні ознаки політичної культури.
2. Структура політичної культури.
3. Нормативний елемент в структурі політичної культури.
4. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації.
5. Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість).
6. Ідеологія як форма політичної свідомості.
7. Поведінковий елемент в структурі політичної культури.
8. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен.
9. Фактори формування та розвитку політичної культури.
10. Проблема типологізації політичної культури в політичній науці.
11. Класичні підходи до типологізації політичної культури.
12. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури.
13. Типологія політичної культури Д. Каванаха.
14. Типологія політичної культури У. Розенбаума.
15. Типологія політичної культури К. С. Гаджієва.
16. Типологія політичної культури Е. Баталова.
17. Психологія масових настроїв.
18. Психологія стихійної масової поведінки.
19. Натовп як соціально-психологічний феномен.
20. Управління натовпом.
21. Електоральна культура як складова політичної культури.
22. Політична культура та корупція.
23. Політична соціалізація як шлях формування політичної культури.
24. Моделі та концепції політичної соціалізації.
25. Типологія політичної соціалізації.
26. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти.
27. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи.
28. Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою.
29. Політичне насильство: умови виникнення й основні види.
30. Психологічні аспекти політичного тероризму.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. Критерії оцінювання тестової частини атестаційного іспиту

За кожен вірну відповідь на тестове питання здобувач вищої освіти отримує 0,1 бала. Максимальна загальна кількість балів, отриманих за тестову частину атестаційного іспиту, дорівнює 5.

4.2. Критерії оцінювання письмової частини атестаційного іспиту

Основними вимогами до форми письмової відповіді здобувачів вищої освіти є:

- 1) уміння застосовувати теоретичні знання для вирішення проблеми / завдання (1 бал);
- 2) висловлення та аргументація власної точки зору, власного підходу до вирішення проблеми / поставленого завдання (2 бали);
- 3) логічна послідовність та змістовність відповіді (1 бал);
- 4) здатність до прогнозування та вироблення рекомендацій, формулювання комплексних аналітичних висновків (1 бал).

Підсумкова оцінка за атестаційний іспит виставляється на основі отриманих балів за обидві частини атестаційного іспиту відповідно до їх вагових коефіцієнтів.

Розподіл балів за їх ваговими коефіцієнтами

Ваговий коефіцієнт оцінки за тестову частину атестаційного іспиту	Ваговий коефіцієнт оцінки за письмову частину атестаційного іспиту
0,7	0,3

Співвідношення вітчизняної та європейської шкали оцінювання на атестаційному іспиті

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4	<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатне для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни

F	0,00–1,99	2	<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни
---	-----------	---	---

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

5.1. «Загальна теорія політики»

1. Абетка політична. Громадянське суспільство і політика : навчальний посібник / За наук. ред. док. наук держ. упр. О. В. Радченка, вид. 11-е, доп. і перероб. Київ : 2016. 48 с.
2. Абетка політична : матеріали для практичного використання / За наук. ред. док.наукдерж. упр. О. В. Радченка, вид. 8-е, доп. і перероб. Харків : Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2010. 328 с.
3. Гелей С.Д. Політологія : навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. Київ : «Центр учбової літератури», 2012. 348 с.
4. Герасимчук Т.Ф. Загальна теорія політики: Навчальний посібник / Т.Ф. Герасимчук, А.М. Киридон, С.С. Троян. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
5. Енциклопедія політичної думки / За ред. Д.Міллера, Д.Коулмена, В.Коноллі, А.Райяна. Київ : Дух і Літера, 2000. 472 с.
6. Іванов М.С. Загальна теорія політики : Навчально-методичні матеріали / М.С. Іванов. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2003. 140 с.
7. Лютко Н.В. Політологія : навчальний посібник – 2-ге вид. виправлене / Н. В. Лютко, О. О. Заславська. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. 330 с.
8. Макар Ю.І. Політологія : навч. посібник / Ю.І. Макар, О.Ю. Докаш, Т.П. Лаврук. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. 596 с..
9. Основи демократії: підручник / за ред. А.Ф.Колодій. Львів. Астролябія, 2009. 832 с.
10. Погорілий Д. Є. Політологія: кредитно-модульний курс. Навчальний посібник / Д. Є. Погорілий. Київ : Центр учбової літератури. Фірма «Інкос», 2008. 432 с.
11. Політологія. Навчально-методичний комплекс : Підручник / За ред. проф. Ф.М. Кирилюка. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 704 с.
12. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010. 462 с.
13. Шведа Ю. Р. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник. Львів, 2009. 500 с.
14. Шляхтун П.П. Політологія : історія та теорія : Підручник / Шляхтун П.П. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 472 с.
15. Ярош Б.О. Загальна теорія політики: Навчальний посібник / Б.О. Ярош, О.Б. Ярош. Луцьк : РВВ «Вежа», 2005. 240 с.

5.2. «Теорія політичних систем»

1. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна : навч.посіб. / А.О. Білоус. Київ : Асоціація молодих українських політологів і політиків, 2000. 200 с.
2. Гелей С.Д. Політико-правові системи світу : навч. посіб. / С.Д. Гелей, С.М. Рутар. Київ : Знання, 2006. 668 с.
3. Дербишайр Д. Денис, Дербишайр Ян. Политические системы мира: в 2-х т. Том 1: Пер. с англ. Москва : РИПОЛ КЛАССИК, 2004. 512 с.
4. Дербишайр Д. Денис, Дербишайр Ян. Политические системы мира: в 2-х т. Том 2 : Пер. с англ. Москва : РИПОЛ КЛАССИК, 2004. 496 с.
5. Кириченко В.М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс : навч. посіб. / В.М. Кириченко. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 218с.

6. Країни світу і Україна : енциклопедія : в 5 т. Т.1 : Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа / науковий редактор 1-го тому А.Г. Бульвінський. Київ : Видавництво «Фенікс», 2017. 564 с.
7. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії [Текст]: монографія / А. І. Кудряченко, В. М. Бебик, В. І. Бортніков та ін.; За заг. ред. А.І. Кудряченко. Київ : НІСД, 2007. 396 с.
8. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні: Навчальний посібник / За ред. Ф. М. Рудича. Київ : Либідь, 2006. 509 с.
9. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем Західної Європи : інституційний вимір / А. Романюк. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с.
10. Рябцев Г. Л. Політична система суспільства : навчальний посібник для вступників / Г. Л. Рябцев. Київ : НТЦ «Псіхея», 2015. 72 с.
11. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Подобщ. ред. В.С. Бакирова, Н.И. Сазонова. Харьков : ХНУ им. В.Н. Каразина, 2005. 592 с.
12. Эндрейн Чарльз Ф. Сравнительный анализ политических систем. / Чарльз Ф. Эндрейн. Пер. с англ. Москва : Издательский дом «ИНФРА-М», Издательство «Весь Мир», 2000. 320 с.

5.3. «Державне управління та місцеве самоврядування»

1. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування. Навч. посіб. К.: Юрінком, 2001. 304 с.
2. Журавський В. С., Серьогін В. О., Ярмиш О. М. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. К.: Вид. дім, 2003. 671 с.
3. Рубцов В. П., Фіалко С. В. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. для дистанц. навч. К.: Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”, 2005. 256 с.
4. Годованець В. Ф. Конституційне право України: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. 216 с.
5. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. К.: Факт, 2002. 260 с.
6. Малиновський В. Я. Державне управління: Навч. посіб. К.: Атіка, 2009. 608 с.
7. Муніципальне право України: Підручник / За ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. К.: Юрінком Інтер, 2001. 592 с.
8. Тетарчук І.В. Муніципальне право України: Навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2019. 206 с.
9. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. / укл. Серьогіна С. Г., Лялюк О. Ю, Бодрова І. І. К., 2020. 212 с.
10. Місцеве самоврядування в Україні: історія, сучасність, перспективи розвитку. К., 2000. 326 с.
11. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю., Гордієнко Л. Ю. Державне управління: Навч. посіб. К. Знання-Прес, 2003. 343 с.
12. Основи муніципального права України: Навч. посіб. / За. ред. проф. М. І. Корнієнка. К.: Знання, 2000. 119 с.
13. Основи конституційного права в Україні / За ред. акад. АПрН України В. В. Копейчикова. К.: Юрінком, 1997. 208 с.
14. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування. К., 2002.

5.4. «Політичний менеджмент і маркетинг»

1. Агарков О. А. Соціально-політичний маркетинг : теоретичний і практичний аспекти : монографія / [О. А. Агарков] ; за наук. ред. д-ра філос. наук, проф. В. М. Бебика. Запоріжжя : Просвіта, 2011. 314 с.

2. Атаманчук Г. Політичний менеджмент. Теорія та практика політтехнологій / Г. Атаманчук, А. Гірник. Рівне : «Перспектива», 2004. – 200 с.
3. Бебик В.М. Менеджмент виборчої кампанії : ресурси, технології, маркетинг. Київ : МАУП, 2001. 214 с.
4. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві : психологія, технології, техніка паблік рилейшнз / В. М. Бебик. Київ, 2005. 440 с.
5. Бокоч В. М. Електоральний маркетинг в політичному процесі : міжнародний досвід : монографія / Ужгород. нац. ун-т, Ф-т міжнар. відносин, Каф. міжнар. відносин. Ужгород : Ліра, 2015. 198 с.
6. Віннічук О. В. Політичний маркетинг. Соціально-політичні комунікації : навч.- метод. посіб. / О. В. Віннічук, О. В. Рибшун. Кам'янець-Подільський : Рута, 2017. 70 с.
7. Королько В.Г. Паблік рилейшнз. Наукові основи, методика, практика : Підручник для вузів / В.Г. Королько. 2-е вид., доп. Київ : Скарби, 2001. 400 с.
8. Кочубей Л.О. Виборчі технології : політичний аналіз (на прикладі виборів до парламенту сучасної України) : Монографія. Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2006. 280 с.
9. Недяк И.Л. Политический маркетинг. Основы теории / И.Л. Недяк. – Москва : Издательство «Весь Мир», 2008. 352 с.
10. Перемога на виборах: технології, кампанії, принципи : практичний посібник / за заг. ред. М. Д. Городка. Київ, 2016. 264 с.
11. Полторак В. А. Політичний маркетинг: сутність, функції, проблеми використання: монографія; Дніпропетров. ун-т економіки та права ім. А. Нобеля. Д. : Вид-во ДУЕП ім. А. Нобеля, 2010. 152 с.
12. Почепцов Г.Г. Паблік рилейшнз : навчальний посібник / Г.Г. Почепцов. – 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2006. 327 с.
13. Шведа Ю. Технологія виборчої кампанії. Основи електорального маркетингу та менеджменту : навч-метод. посібник / Ю. Шведа. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 340 с.
14. Шульга М. А., Зубчик О. А. Політичний менеджмент : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2013. 159 с.

5.5. «Політична культура»

1. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура. Политические установки и демократия в пяти странах. М.: Мысль, 2014. 500 с.
2. Білецька Т. В. Політична психологія: навч. посібник / Т. В. Білецька; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. Кам'янець-Подільський : Зво-лейко Д. Г., 2014. 321 с.
3. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура, ідеологія, психологія: Навч. посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці Рута, 2000. 104 с.
4. Головатий М. Ф. Політична психологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : МАУП, 2006. 400 с.
5. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. Київ : ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2010. 431 с.
6. Живі архетипи: навч. матеріали з політ. психології: політ. установ-ки, символізм у політиці / О. М. Лозинський; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2005. 81 с.
7. Ирхин Ю. В. Политическая культура: Учеб. пособие для академического бакалавриата. 2-е изд., испр. и доп.: в 2 ч. Москва: Юрайт, 2017. 456 с.
8. Козирев М. П. Політична психологія: Навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
9. Корнієнко В. О. Формування політичної культури сучасної владної еліти в Україні : монографія / В. О. Корнієнко, В. В. Добіжа. Вінниця : ВНТУ, 2009. 160 с.
10. Ольшанский Д. В. Психология масс. С.-Пб.: Питер, 2002. 368 с.
11. Ольшанский Д.В. Основы политической психологии. Екатеринбург: Деловая книга, 2001. 496 с.

12. Остапенко М. А. Політична культура суспільства: Навч. посіб. К.: МАУП, 2008. 96 с.
13. Пірен М.І. Основи політичної психології: Навчальний посібник. Київ : Міленіум, 2003. 418 с.
14. Политическая культура: учебное пособие / Г. Л. Тульчинский [и др.]; под. общ. ред. Г. Л. Тульчинского. М.: Издательство Юрайт, 2015. 324 с.
15. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: Зб. наук. праць / За заг. ред. М.М.Слюсаревського. Київ, 2007. Вип. 5-6. 336 с.
16. Щедрова Г. П. Громадянське суспільство та політична культура : теоретичний і прикладний аспекти. Монографія. Луганськ : Вид-во «Елтон-2», 2009. 308 с.

ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Визначте, яке із запропонованих положень розкриває зміст такої функції політичної системи, як артикуляція інтересів.

Надання однорідності множині різнохарактерних вимог й інтересів, розробка спільних вимог і їх ієрархізація, об'єднання вимог в партійні програми

Висловлення лояльності по відношенню до органів влади та політичного співтовариства в цілому

Пристосування політичної системи до вимог, що надходять з навколишнього середовища, яке виражається у зміні функцій, постановці нових цілей, виробленні нових підходів до вирішення проблем

Процес формулювання та висловлення вимог, які висуваються до політичних структур, що приймають владні рішення

Процес долучення індивідів до норм і цінностей політичної системи

2. В державі існує декілька політичних партій, але законодавчо закріплена керівна роль лише однієї. Про яку партійну систему йде мова?

Однопартійна

З партією-гегемоном

З домінуючою партією

Поміркованого плюралізму

Поляризованого плюралізму

3. Принцип загальності виборчого права передбачає:

Що усі громадяни, які досягли віку соціально-політичної дієздатності, незалежно від їхньої статі, раси, національності, соціального становища, релігійних і політичних переконань тощо, мають право обирати і бути обраними до органів влади

Вільне волевиявлення виборців і гарантії таємниці голосування

Надання громадськості права спостерігати за виборчим процесом через інститут спостерігачів та ЗМІ, а також права знати, від кого і звідки кандидати і партії отримують гроші та скільки їх витрачають на виборчу кампанію

Наявність двох і більше претендентів на владу і змагальність між ними

Що вибори є єдиною легітимним способом формування державної влади

4. До використання якого виду ресурсів варто віднести дії влади, спрямовані на надання різних пільг окремим групам населення?

Економічних

Соціальних
Культурно-інформаційних
Силових
Демографічних

5. У виборах беруть участь 5 кандидатів, кожен з яких отримав наступну кількість голосів виборців: Петриченко – 99, Іваненко – 100, Кирилюк – 76, Коваль – 101. Хто є переможцем, якщо вибори відбуваються за мажоритарною системою відносної більшості?

Петриченко

Іваненко

Кирилюк

Коваль

Немає переможця

6. Яка із зазначених характеристик відповідає активістському типу політичної культури?

Орієнтація на активну діяльність держави

Орієнтація на активне включення індивіда в політичне життя, прагнення вплинути на політичну систему з метою реалізації особистих і групових інтересів

Орієнтація на місцеві цінності – громаду, рід, плем'я тощо

Орієнтація на активне протистояння з політичною системою й протидія владі

ЗРАЗОК ПИСЬМОВОГО ЗАВДАННЯ

Проведіть SWOT-аналіз політичної партії «Команда Симчишина».

SWOT-аналіз передбачає виявлення сильних і слабких сторін, загроз та можливостей і після цього встановлення взаємозв'язку між ними, що можуть бути використані для формулювання стратегії в політичній діяльності. Застосування SWOT-аналізу в діяльності політичних партій дає змогу систематизувати проблемні аспекти, краще розуміти ресурсні можливості, які слід використовувати під час виборчої кампанії, відстежувати загальний стан політичного ринку, втілювати нові потенційні можливості краще й швидше, ніж політичні опоненти, приймати вчасні рішення, які стосуються політичної діяльності.

Крок перший: визначте сильні і слабкі сторони політичної партії.

Ключові фактори успіху політичної партії	Сильна сторона (потенційна внутрішня перевага)	Слабка сторона (потенційний внутрішній недолік)
Фактор 1	V	
Фактор 2		V
Фактор n	V	

Сильна сторона (потенційна внутрішня перевага)	Слабка сторона (потенційний внутрішній недолік)
Конкурентні переваги (унікальність, представлення конкретної цільової електоральної групи)	Відсутність реальних конкурентних переваг (відсутність унікальності, представлення конкретної цільової електоральної групи)

Чітка світоглядна позиція (ідеологія)	Розмита або відсутня світоглядна позиція (ідеологія)
Харизматичний та відомий лідер	Відсутність харизматичного та відомого лідера
Досвід попередніх виборчих кампаній	Відсутність досвіду попередніх виборчих кампаній («новачок» у політиці)
Парламентська партія (лобізм)	Не парламентська партія
Наявність наступальної стратегії чи іншої обґрунтованої стратегії	Відсутність обґрунтованої стратегії
Наявність чіткої передвиборної програми	Відсутність чіткої передвиборної програми
Розгалужена й дієва мережа місцевих партійних осередків	Відсутність розгалуженої мережі місцевих партійних осередків
Зростання лояльності та чисельності цільових електоральних груп (поточний рейтинг)	Утрата репутації у виборців (поточний антирейтинг)
Знання політичного ринку, можливість захисту від конкурентів	Незнання політичного ринку
Наявність ресурсів (адміністративних, матеріальних, інформаційних, демографічних тощо) та доступ до особливих ресурсів	Відсутність достатніх ресурсів (адміністративних, матеріальних, інформаційних, демографічних тощо)
Використання політичного менеджменту в управлінні	Відсутність професійного управління та менеджменту
Відомість та репутація партії	Погана репутація партії та її лідера
Професійний кадровий потенціал, високий рівень мотивації	Відсутність кваліфікованих кадрів, низький рівень мотивації

Крок другий: визначте потенційні зовнішні загрози і можливості у діяльності політичних партій.

Потенційні зовнішні можливості	Потенційні зовнішні загрози
Економічний розвиток держави	Економічна криза, інфляція
Соціально-політична стабільність	Високий конфліктний потенціал суспільства
Нормативно-правова база, яка гарантує права й можливості партій	Нормативно-правова протидія з боку партії влади (відмова у реєстрації тощо)
Самозаспокоєність ключових конкурентів	Активізація «старих» і «нових» конкурентів (партій, блоків, коаліцій)
Розширення діяльності на інші цільові електоральні групи, захист і задоволення їхніх потреб	Зміни в потребах електоральних груп

Крок третій: складання таблиці SWOT-аналізу.

Сторона	Можливості	Загрози
Сильні сторони	Заходи, які потрібно здійснити, щоб використати сильні сторони політичної партії для реалізації можливостей	Заходи, які використовують сильні сторони політичної партії для запобігання загрозам

Слабкі сторони	Заходи, які потрібно здійснити, щоб мінімізувати слабкі сторони політичної партії, використовуючи наявні можливості	Заходи, які мінімізують слабкі сторони для запобігання загрозам
----------------	---	---

Крок четвертий: формулювання висновків.